

SALEZIJANSKI VESTNIK

Glasilo salezijanske družine ■
Leto 6. - Št. 5 (19) 25. 12. 1974

KAKŠNA DRUŽINA ...

SALEZIJANSKI VESTNIK
Glasilo salezijanske družine
Leto VI. — št. 5/19 1974

VSEBINA

Kakšna družina	2
Spoznavajmo don Boska	3
Don Bosko in družina	5
Kanada je naš dom in naša svoboda	6
Don Boskovo vzgojno poslanstvo	12
Silvestrovanje: da ali ne?	13
Odpusti mi Lavra	14
Zlata poroka cerkve Marije pomočnice	15
Naši rajni	20
Svetemu letu naproti	21
Stoletnica salezijanskih misijonov	22
Graditi duše in zidove	23
Ali ga poznate?	24

2

Izdaja Salezijanski inspektorat
v Ljubljani, Rakovniška 6
tel. 20-363

Ureja in odgovarja
dr. Stanis Kahne
z uredniškim odborom

Oprema
Ivan Kogovšek

Tisk Scena74

Kar današnja družbo in še posebej Cerkev posebno skrbi je družina. Kakšna naj bi bila naša družina? Don Bosko sam ni imel tople družine, bil je sirota, mama reva. Kakšen je bil torej odnos Don Bosko in družina? Odgovor je dal, ko je postal duhovnik in zbiral okrog sebe tiste, ki niso imeli družine. Svoje življenje je posvetil taki ogroženi mladini in ustvaril povsod, kjerkoli je bil sam ali njegovi sinovi novo družino, in ji navdihnil to, kar danes imenujemo Don Boskov družinski duh.

Kaj pomeni družina, še zlasti čutijo naši zdomci, izseljenci. Kako je z njimi v Kanadi, vam pripovedujejo, ko izjavljajo Kanada je naš dom in naša svoboda.

Kaj vse je treba pri družinski vzgoji je več ali manj v zavesti vsakega, vsekakor pa je potrebna Potrpežljivost pri vzgoji.

V družini, ki je zares skladno zgrajena in doživeta, brez praznovanj ne gre. Ljudje danes na starega leta dan radi Silvestrujejo, kakor pravimo. Kristjan bi se zato lahko vprašal: Silvestrovanje, da ali ne? Vsekakor, da in še zelo lepo lahko.

En drobec tragedije, ki se v Kristusu razveže v odrešenje, je dotrpela LaVra Vikunja, deklica, ki se je žrtvovala za svojo mamo. Ob njeni smrtni postelji je spregledala in vzkljnila: Odpusti mi, Laura! To sliko iz njenega življenja so zaigrale za naše sotrudnike aspirantke Hčera Marije Pomočnice.

Naša širša družina pa se je zbrala iz vseh koncev naše domovine, da čestita Mariji Pomočnici za Zlato poroko njene cerkve na Rakovniku. Našli smo jo v prenovljeni obleki, vso ožarjeno s stoterimi lučmi in s široko razprtimi rokami, ker želi objeti vsakega in vse, ki pridejo k njej po milosti. Marija je zaupala svojo obleko—cerkev nam ubogim ljudem, krojača sta bila sva mlada arhitekta, Jože Kušar in Jože Marinko, a koga naj poslušata, ko pa je bilo toliko svetovalcev, odsvetovalcev in nasprotnikov, ki so dejali: obleka, ki jo ima, je zadosti dobra zanjo, saj je že stara... Zgodilo se je tako, kakor je hotela Marija in so narekemale okoliščine...

Našo družino so zapustili in šli v Očetovo hišo po plačilo za svoje delo naša sobrata Franc Seršen in Kovačič Lojze. Preživela sta moro tega življenja in sedaj sta v sreči.

Nam, ki še potujemo svetemu letu naproti bomo sprejeli vabilo vrhovnega predstojnika, da bi uresničili njegov program, ki ga je izrazil v Vezilu za leto 1975 in božična ter novoletna voščila našega inspektorja, duhovnega voditelja vse naše salezijanske ožje in širše družine.

Ali ga torej poznate? Še kratka črtica iz don Boskovega življenja, kako se je užalil zaradi razposajenosti svojih sinov, in kako jim je bilo hudo, ko so don Boska videli žalostnega zaradi njih.

STK

SPOZNAVAJMO DON BOSKA

NEKAJ GESEL IZ NENAPISANEGA PEDAGOŠKEGA LEKSIKONA

Iz kratkih spisov Janeza Boska o vzgoji, še bolj pa iz njegovega vzgojnega dela samega – saj šele danes pedagogi odkrivajo v Janezu Bosku-vzgojitelju izrednega pedagoga – je razvidno, da njegov vzgojni sistem vsebuje nekatere bistvene sestavine krščanske družine. Prav zato je razmišljanje o njegovem „preventivnem“ sistemu pri vzgoji mladih, kakor ga sam imenuje, lahko v pomoč staršem in vzgojiteljem pri njihovem težkem vzgojnem delu. Če človek že od nekdanj imenuje vzgojo kot umetnost umetnosti (ars artium), se danes tudi praktično zaveda resničnosti tega pojmovanja. Zato so nam vzori vzgojiteljskega poklica še toliko bolj dobrodošli.

Če bi hoteli sestaviti kratek leksikon za boljše razumevanje preventivnega sistema, kakor ga je pojmoval Janez Bosko, bi morali v prvi vrsti upoštevati tale gesla:

– Vera: v smislu „religije“, življenja po veri, molitve, zakramentalnega življenja itd. Znana je trditev Janeza Boska, da je pri vzgoji nujno potrebna vera, če se hočemo izogniti pretnjam ali palici: „ali vera ali palica“.

– Razum: vzgojitelj mora predvsem „razumeti“ razvojno psihologijo mladih in to „razumevanje“ praktično upoštevati. Gojencu je treba razumsko motivirati disciplino in vzgojne norme.

– Ljubeznivost: ljubezen brez hlimbe, ki je „potrpljiva . . . in vse opraviči, vse upa, vse prenaša“, in jo morajo mladi „občutiti“.

– Zaupanje: s strani vzgojitelja temelji na zdravem optimizmu, ki verjame v človeka in v njegovo sposobnost za dobro, ter na krščanski ljubezni, ki vzbudi v gojencu odkritosrčno zaupen odnos do vzgojitelja.

– Veselje: sad vedrega družinskega vzdušja, ki vzbuja občutek življenjske varnosti in sreče in ne dopušča občutja zaskrbljenosti, tesnobe in negotovosti.

– Domačnost: prijazni medsebojni odnosi, ki izključujejo „razdalje“ med člani družine.

Razmisлити bi morali še o mnogih drugih geslih, pomembnih za družinsko vzgojo, kot so: asistenca (nenehna prijateljska navzočnost vzgojitelja), potrpežljivost, duhovno vodstvo itd. Oglejmo si bolj podrobno vsaj nekaj vidikov preventivnega vzgojnega sistema.

LJUBEZEN V DRUŽINI IN OBČUTEK VARNOSTI

V oratoriju so vsi, posebno še mladi, imeli občutek, da jih ima njihov vzgojitelj iskreno rad, da skrbi zanje, zato so se čutili popolnoma „varne“. Pavel Albera, drugi naslednik Janeza Boska v vrhovnem vodstvu saezijanske družbe, je v mladosti več let preživel v oratoriju. Kot vrhovni predstojnik je v okrožnici 18. oktobra 1920 skušal opisati nekaj od tega, kar je doživljal v svojih mladih letih pod ustanovnikovim vodstvom. Med drugim pravi: „Počutil sem se kakor jetnik neke ljubezenske sile, ki je dajala življenje mojim mislim, besedam in dejanjem. Nisem sposoben opisati občutja, ki je tedaj polnilo mojo dušo in duše mojih tovarišev. Vedel sem le, da me don Bosko ljubi tako, kakor me dotle še nihče ni ljubil . . .“

Skrbna vzgojiteljeva ljubezen je ustvarjala v mladih občutek popolne varnosti:

„Občutju don Boskove ljubezni so se morala umakniti vsa druga čustva. Bili smo popolnoma srečni in zadovoljni, brez vsake skrbi, brez žalosti ali mračnosti. Njegova ljubezen nam je prešinjala telo in dušo, tako da nas ni nič begalo, kajti zavedali smo se, da za vse skrbi don Bosko. Ta občutek nas je docela osrečeval.“

Ko prebiramo to okrožnico, se nam zdi, da Pavel Albera pretirava. Kot da bi slutil možne dvome v bravcu, še močneje podčrta resničnost trditve:

„Da, ljubezen je bila, ki je vlekla in osvajala ter preobrazala naša mlada srca! Vse, kar je v njegovem življenjepisu o tem povedanega, je bore malo v primeri s tem, kar je v resnici bilo.“

BESEDE MIČEJO, ZGLEDI VLEČEJO

Francoski psiholog Baudin trdi, da je med najmočnejšimi družbenimi nagnjenji v človeku težnja po posnemanju, ki je v otroku še posebno močna. Od tod važnost pričujočnosti dobrega v življenju otroka. Janez Bosko se je tega zavedal, zato je od svojih sodelavcev skoraj trmasto vztrajno zahteval stalno prisotnost („asistenca“) med fanti, katerim naj bi bili v besedah in dejanjih vzor „dobrega kristjana in poštenega državljana“. Pavel Albera zatrjuje, da so „nauki“ Janeza Boska tem učinkoviteje vplivali na salezijance in gojence v oratoriju, kolikor so ti „globlje spoznavali, da se jih je tudi on povsod in vselej držal“ (Okrožnica, 18. oktobra 1920).

„RANE CELITI, NE REZATI!“

Neka dobrotnica oratorija je prosila Janeza Boska za nasvet, kako reševati neki težji in zapleten problem v družini. V skladu z načelom, da „milost predpostavlja naravo“ ali, kot je rad ponavljal Janez Bosko sam, da vzgoja temelji na „veri, razumu in ljubezni“, njegovi nasveti izhajajo iz psihologije in vere. Predvsem ji podčrta naravne vzgojne prijeme:

„Rane v družini je treba celiti, ne rezati. Popustljivo spregledajte, kar vam ni všeč. Govorite z vsemi. Svetujte ljubeznivo, a vztrajno.“

Svedba bo njej in drugim v pomoč „vztrajna molitev in sprejetje božje volje“, kar bo lažje dosegla s premišljevanjem o Kristusu na križu, kateremu naj bi se pridružila v molitvi: „Zgodi se tvoja volja“ (MB IX, 736).

BRATSKI ODNOSI

Razen odnosov „očetovstva“ in „sinovstva“ je bistven za družino tudi „bratski“ odnos. Za vzgojno „družino“, ki jo je hotel ustvariti Janez Bosko, je bil ta zadnji še prav posebno pomemben. Če le malo prebiramo MB (Memorie biografiche – življenjepisni spomini), se hitro prepričamo, da je bilo res tako. Naj navedem nekaj primerov. Pravilnik oratorija naroča:

- Spoštujte in ljubite tovariše kot brate.
- Kadar morete, jim rade volje napravite kako uslugo.
- Med odmorom jih brez razlike radi sprejmite k pogovoru ali igri.
- Ne posmehujte se jim zaradi telesnih in duševnih napak.

Mladim vzgojiteljem je Janez Bosko rad ponažal najosnovnejša načela. S posebnim poudarkom je podčrtaval bratski odnos, ki naj bi vladal med vsemi člani oratorija. Nekateri njegovi prvi sodelavci so bili po naravi ognjevit in hitrih reakcij. Takim je še posebno priporočal, naj se „izogibajo trdega načina govorjenja in zbadljivk“ in naj znajo „kot dobri bratje potrpeti drug z drugim“ (MB IV, 208).

V nekem večernem govoru, januarja 1864, zelo na kratko razloži gojencem in salezijancem, da je Janezov opomin „ljubite se med seboj“ zapoved, ne le nasvet. Kaj bo „dokaz, da se zares ljubimo kot bratje“? Neprestana pričujočnost v stvarnem življenju med mladimi mu ne dopušča, da bi ne hodil po zemlji. S kar najbolj preprostimi besedami poseže v vsakdanje življenje:

- Ne uporabljajte žaljivih besed.
- Izogibajte se preprirov, nevoščljivosti, maščevanja, zasmehovanja . . .

Zaključek večernega govora je povabilo k nenehnemu spreobračanju bratske skupnosti: „Kakor v zemeljskem raji bi bilo v naši hiši lepo, če bi znali potrpeti drug z drugim, drug drugemu pomagati, se prenašati, si odpuščati! Tako bi vedno zmagala ljubezen“ (MB VII, 601–602).

OBČUTEK KORISTNOSTI

Monsinjur Costamagna, salezijanski misijonar in škof, pripoveduje (MB X, 1029), kako je Janez Bosko pripravljal svoje mlade sodelavce na sprejetje raznih služb. Težje naloge jim je zaupal v trenutku, ko je mislil, da so psihološko in v veri dovolj močni za tako breme. Imel je navado, da se nam je približal potem, ko smo prejeli obhajilo. Prijazno nas je prijel za roko in dejal: „Potrebujem te! Bi lahko napravil to in to? Ne boš imel težave sprejeti službe ekonomista, prefekta, učitelja itd. v tem ali onem novem salezijanskem domu?“ Ali pa je dejal: „Poglej, imam neko zelo važno zadevo, ki jo moram rešiti. Ne želim ti nalagati težkega bremena, a nimam nikogar razen tebe, ki bi mi lahko pomagal iz zagate: Imaš čas? Se čutiš zdravega in dovolj močnega za to nalogo?“ In ker so mladi salezijanci čutili, da je govorila v Janezu Bosku iskrena ljubezen – „povezani smo bili z njim z ljubeznijo in hvaležnostjo“ – je bilo naravno, da so mu skoraj vsi vedno ugodili.

R. B.

4

Vežilo

VEZILO 1975

SALEZIJANSKA DRUŽINA se obveže, da bo v svetem letu 1975 in ob 100-letnici svojih misijonov živela v duhu

1. **SPREOBRNITVE** k **BOGU** z odkrivanjem vrednot krščanskega in salezijanskega poklica
2. **SPRAVE** z **BRATI** v občestvu vere, ljubezni in apostolskega delovanja
3. in **EVANGELIZACIJE**, kakor jo je pokazala Marija Pomočnica don Bosku v „misijonskem načrtu“.

Luigi Ricceri,
vrh. predstojnik

Don Bosko in DRUŽINA

ZARADI MIRU PRI HIŠI MORA JANEZEK Z DOMA

Don Bosko je naročil, naj vsak dan pri večernih ali jutranjih molitvah molijo vsi eno zdravamarijo za „ljubi mir v hiši“, ali po domače povedano „za pravo razumevanje in sožitje v družini“. To tudi kaže, kako silno hudo mu je bilo, da je moral z doma zaradi nestrpnosti in zahtevnosti svojega polbrata Antona.

Obenem je tudi sam močno občutil, kako velika dobrina za otroka in doraščajočega človeka je družina, dobrot, zavarovanost in domačnost, ki jih čuti v družini.

ENA IZMED ZNAČILNOSTI DON BOSKOVE VZGOJE JE DRUŽINSKI DUH

Vzgoja poteka v družini. Zato je vsaka prava vzgoja družinska, s pomočjo družinskega duha.

To je danes obče priznana zahteva. V mnogih deželah dajejo posebno sirotam vzgojiteljice-matere, ki si uredijo svoj dom in živijo skupaj z otroki-gojenci, kakor živi prava mati doma s svojimi otroki.

Pred 150 leti, ko je don Bosko začel zbirati okoli sebe zapuščene dečke in sirote, je bila to novost. Posebnost in značilnost pa je družinski duh pri vzgoji v don Boskovih ustanovah še danes, saj ni nobenega drugega obče priznanega in razširjenega vzgojnega sistema bodisi v Cerkvah, bodisi zunaj Cerkev, ki bi družinskega duha postavil za temelj vzgojnega delovanja.

JANEZEK BOSKO DOMA V BECCHIJIH

Človek bi pričakoval, da se je vzgojitelj Janez Bosko pri uvajanju družinskega duha v vzgojo vzoroval pri vzgoji v domači hiši v Becchijih. Prav nasprotno: pri Boskovih sploh ni bilo prave družine. Mati Marjeta se je poročila z mladim vdovcem, ki je kmalu umrl, ko je Janezek bil star komaj dve leti. Družina brez očeta pa je le napol družina.

Poleg tega se pri Boskovih niso imeli radi med seboj. Tega je bil kriv starejši sin Anton iz prvega zakona, ki je bil prepričan, da ga druga mati zapostavlja in ima rada samo Janezka in Jožeta, ki sta bila njena otroka. Anton, ki je bil skoraj deset let starejši od Janezka, si je vbil v glavo, da mora iz revne domačije v Becchijih narediti bogato kmetijo, kjer bo on gospodaril in v blagostanju živel. Zato se je gnal od jutra do večera, garal, delal, skoparil, grabil skupaj in vse druge silil k delu. Najbolj ga je dražil Janezek, ki se je hotel vedno učiti in želel celo iti v šolo. „Za nobeno ceno,“ je odločil Anton, „delal boš in garal kot vsi drugi. Vsi moramo delati, da bo nekoč na Boskovini lepše, kot je danes.“

Janezka pa je priganjala k učenju najprej naravna nadarjenost in potem še božji klic, ki mu je naročil, naj se pripravi za svoje vzgojno poslanstvo. Brez učenja in brez vaje v rečeh, ki ugajajo mladini, kot so rokohitrstvo, glasba, teater in podobno, pa ne bi šlo. Zato je kljub Antonovi zahtevi študiral, se vadil in po mnenju polbrata „zapravljal dragoceni čas“. Ko ni šlo zlepa, je začel zgrda. Pretepal in zasledoval je Janezka, da mu ni bilo več obstanka v domači hiši.

OSNOVA VZGOJE JE DRUŽINSKI DUH

Ko je Janez Bosko začel ustanavljati vzgojne zavode, je bilo vprašanje, ali bo po navadi tistega časa uvedel strogo disciplino, ko se na začetku leta razglasijo predpisi, potem pa se s kaznovanjem skrbi, da se izvršujejo.

Modri vzgojitelj je takoj od začetka dejal: Vem, kaj pomeni družina in družinski duh za vzgojo. Sam sem moral veliko trpeti, ker se nismo razumeli v domači hiši in ker sem moral zato preživeti skoraj vso svojo mladost pri tujih ljudeh. Zato vem, kaj je družina in kaj je vzgoja brez družine. V mojih vzgojnih zavodih se bo vzgajalo v družinskem duhu ali pa sploh ne maram vzgojnih zavodov.

DRUŽINSKEGA DUHA JE TREBA USTVARITI

Janez Bosko ni pričakoval, da mu bodo drugi ustvarili družinskega duha v njegovih zavodih. Sam je šel na delo in z vsemi silami storil vse, samo da bi bil njegov zavod čim vernejša slika dobre krščanske družine. In to mu je uspelo. Dečki so tako radi bili pri don Bosku, da so tudi med počitnicami ostajali pri njem (mnogi tudi niso imeli kam iti).

Tudi svojim duhovnim sinovom salezijancem je don Bosko naročil, naj se z vsemi silami trudijo, da bodo ustvarili vzdušje družinskega duha in potem začeli s krščansko vzgojo.

Vsak salezijanec ima med drugimi tudi to nalogo, da je nositelj družinskega duha in ustvarjalec pravega razumevanja med vzgojitelji in gojenci.

V DRUŽINE SALEZIJANSKIH SOTRUDNIKOV PRAVEGA DRUŽINSKEGA DUHA

Don Boskovi sotrudniki in sodelavci izven salezijanske družbe so bili navadno dobri kristjani. Živeli so v dobro oblikovanih družinah, kjer je imela krščanska ljubezen in medsebojno človeško spoštovanje prvo mesto. Bile so prave družine z dobrim in učinkovitim salezijanskim družinskim duhom.

Isto velja tudi danes. Družinski duh naj vlada ne samo v don Boskovih vzgojnih zavodih, ampak tudi pri vseh tistih, ki se imajo za duhovne sinove in hčere tako velikega vzornika in učitelja.

V. Dermota

KANADA

JE NAŠ DOM
IN NAŠA
SVOBODA

DOMOVINA, TI SI KAKOR ZDRAVJE!

Cankar

Predirljiva sirena

Potem ko vse mine, izcejaš resnico.

*Ni bil blisk kometa in ne zvok svinčene krogle,
spomini so se vrstili, kot predirljiva sirena z onstran morij.*

Ostal si kot gomila razprta v molčečo vdanost.

*Kako stvari oznanjajo mir, kadar stopajo v svojo obrednost,
kako domače, kadar se zapičijo vate s svojo srhljivo lepoto,
čudovita je pokrajina neznanega, v katero se stvari razklenejo
s svojo nemo govorico.*

*Ob njihovi neukrotljivi krotkosti se sededaš v razvalino svojih
vsakdanjih bedarij,*

*prestreljen v človekovih vsakdanjih lažeh, velikih in majhnih,
oblastniških in podložniških, inteligentnih in primitivnih,
začutiš, kako se v tvojem nemiru duha močno in vzvišeno uveljavlja
strastna potreba po bivanju in resnici.*

Pločevinaste reke na žgočih asfaltih,

grabi po tebi tehnokratska pamet in komaj ubežiš pošasti.

Ujet v morje luči ob pogledu na Hamilton, Toronto, Oshawo, Montreal,

z visoke planjave zvečer – iskal si možnosti, da bi se našel,

da bi v samem sebi odkril svojo resnico;

strah te je bilo majhnosti v omrežju sodobnih velemest z bulvarji,

s čudovitimi parki, vodometi, ob katerih postajajo mladi ljudje

in si odžirajo svojo bolečino ljubezni,

velemest s številnimi trgovinami, blagovnicami, z bleščečimi

izložbami, s stolpniciami, mikavnimi lokali – najsrečnejši, brez centa

v žepu, da si se lahko smejal ošabnemu stoletju v obraz.

Čudežno omamljen in vendar manj srečen si taval med razigranostjo

indijanskih šovov, banketov med rojaki,

pa skrivnostno resen, zazrt v globino človekove duše, ob stotinah

zgodb iz ust tvojih rojakov, vpričo teže nedorečenih družinskih

in osebnih tragedij;

domača pesem ti je pričarala košček raja,

drvenje z motorno ladjo po jezeru, med valovi, nad globinami vode,

te je vrglo v hipno ekstazo – tišina iz globine je spregovorila

v nemirno vodovje,

vikendi v bližini indijanskih rezervatov, kjer si se bratil s

samotnimi gozdovi, zelenimi jasami, pa z motornimi ladjami, galebi in

ribami – umirjal si svoje utrujene živce;

v začudenje in v brk samozavestnemu človeku so šla doživetja v

Marinelandu, kjer so delfini, medvedi, volkovi, tigri, sloni, levi

v družbi ljudi iztiskali svojo inteligenco . . .

Milijonska mesta so bila za tabo. Znašel si se na prostranih poljih.

Dihal si s polnimi pljuči. Gozdovi so zastirali tvoj pogled v daljo.

*Tam sta se zaustavila s pogledom na veliko farmo. Okamnel si vpričo
trzanja njegovih starih čustev,*

*začutil si, kakor da vaju oba nekaj zanaša v neznano pogubo, odkoder
ni rešitve.*

Vsrkaval si njegove raztrgane in jecljajoče besede:

*Na tem koščku kanadske zemlje sem oral dolga desetletja, oral in se
potil, kosil, sejal in žel. Kolikokrat sem si dejal: Še to leto,
potem pa grem v domači kraj, grem med svoje ljudi. Vsako leto sem tako
mislil, vsako leto znova sanjal in si dopovedoval: Drugo leto zagotovo
pojdeš!*

Štirideset let sem že zdoma. Tujec sem tukaj, tujec doma . . .

Zdaj nič več ne sanjam,

zdaj nič več ne mislim na vrnitev.

*Priklenjen sem na to zemljo, s svojimi, s svojimi žulji sem jo
prepojil*

in s potom svojega obraza.

Nikamor ne morem od tukaj . . .

*Kakor da se je postoteril, potisočiril njegov glas. Od vsepovsod
so prihajali klici:*

Pozdravi vse, polja in gozdove, stare in nove hiše,

pozdravi ulice, kolovoze, senožeti,

pozdravi vse, kar je živega doma, pozdravi, pozdravi . . .

*Starček se je skrival v svojih letih. Objel te je za slovo,
poljubil v lice in ti si mu enako vrnil. Potem se je naslonil na tvoje prsi,
kot da je hotel prisluhni utripu domače zemlje.*

Zajokal je.

Oči so se mu razklenile v eno samo solzo, v kateri si bral ganljivi

krik po nečem, čemur sam pravega imena ne veš.

Mogočni arhitektonski loki kanadskih cerkva, razgledni stolpi,

velikanski železobetonski nosilci nadvozov in tovarn so izginevali.

Samo ljudi si še videl med geometrijskimi škatlami z okni brez števila,

na cestah s podvozi in nadvozi, ob vodometih v razkošnih parkih,

samo ljudi – črne, bele, rjave, velike in majhne, elegantne in razcapane . . .

Le kaj so nosili v svojem srcu,

kam so drveli v tej človeški anonimnosti,

v kaj so se iztekala njihova življenja,

v kakšen smisel so se reševali iz dneva v dan?

Ontario place ti ni več žarel v tisočeri luči,

Ontario jezero, Simcoe jezero . . . tonili sta v togost in neodzivnost;

Irski paviljon s svojo romboidno streho – v podnevni žeji se ti

je zdel kot jata okrnjenih golobov,

restavrirana vojaška ladja na obrežju Ontario jezera ti je bila le še

podoba nagnusne živali z velikim uničevalnim žrelom; mrtvi so oživali

in ji vračali smrtonosne rafale . . .

*Ko boš, tujina, vso mi kri izpila,
ko neizgovorjena bo beseda
prišla kot ogenj mi na usta bleda,
bo davna želja domu se vrnila.*

Balantič

STARŠI SO ME NAUČILI GOVORITI SLOVENSKO

V New Toronto sem jo srečal. Končala je gimnazijo. V prijetni slovenščini sva se pogovarjala. Bil sem prepričan, da je kot študentka prišla na počitnice k svojim sorodnikom v Toronto. „Ne, ne, tukaj sem rojena. Devetnajst let mi je. Moji starši so me naučili slovensko govoriti. Vedno pa sem tudi obiskovala slovensko šolo ob sobotah.“

Kar nisem mogel verjeti. Čestital sem ji in izročil pozdrave za starše. Veliko primerov pa je, ko se starši z otroki pogovarjajo v angleščini. Starši po domače, otroci angleško.

„Mam I'm going to school, bye, bye,“ (mami, jaz grem v šolo) pravi mala, ko odhaja v šolo.

„Le pojdi, pojdi, pa glej, da se ti kaj ne zgodi! Bay, bay!“ odgovarja mama v slovenščini.

Drugi govorijo angleško. Otroci ne poznajo skoraj nobene slovenske besede. „Veste, gospa učiteljica, mi doma vedno govorimo samo angleško, da bi otroku bilo čim lažje v šoli, da bi mu jezik ne delal nobenih težav,“ se je na roditeljskem sestanku hvalila gospa, mati treh otrok.

„Veste, to pa je medvedja usluga vašemu otroku. V šoli potem potrebujemo vsaj dvakrat več časa, da otroku izbijemo iz glave tisto napačno angleščino, ki ste mu jo vsilili. Prosim vas, da doma govorite lepo v svojem materinskem jeziku. Naredili boste veliko uslugo nam in vašemu otroku.“ Tako ji je odgovorila učiteljica in gospa je zardela.

Ob takih „medvedjih uslugah“ se pri mnogih mladih poraja misel: „Vse, kar je angleško, je boljše.“ Odtod podcenjevanje vsega, kar spominja na dom, kar je „naše“, naposled pa tudi zazija prepad med starši in otroci. Starši živijo svoj svet, ki je bil pogojen z drugačnimi razmerami, a z leti se vedno bolj vračajo spomini na dom, otroci dobijo nova spoznanja v angleških šolah, njihov besedni zaklad se bogati, spoznanja rastejo sorazmerno hitro. Starši temu ne morejo slediti.

Res da je integracija v kanadsko skupnost, ki je konglomerat iz vsega sveta, nekaj čisto naravnega, res pa je tudi, da mora posamezna družina ohranjati enotnost in vzajemnost. To pa je v določeni meri odvisno tudi od tega, kako znajo starši otroke navdušiti za domači jezik in za domovino. Otroci se naučijo spoštovati to, kar je njihovim staršem dragoceno. Mnogi starši gredo večkrat v domovino na obisk. Na ta način se bistveno spreminja odnos do matične dežele, hkrati pa se krepi tudi družinska vzajemnost.

„Dekle, ki se je tukaj rodilo, je šlo s starši na počitnice v Slovenijo. S filmsko kamero je doma marsikaj posnela: razgibano Gorenjsko, slap Savice, slovenske planine, Triglav, pa žitna polja v Prekmurju, življenje in delo na kmetih... Bila je navdušena nad Slovenijo. Danes je tako ponosna na to, da je Slovenka. Včasih se ji zbuja domotožje. Kar vsako leto si želi na počitnice v Slovenijo. Poslej ni več Mary, temveč Marija.“ Tako mi je pripovedoval hamiltonski kaplan.

ČUDOVITI MLADENIČI V NJIHOVIH PRSIIH ŽIVI SVOBODA!

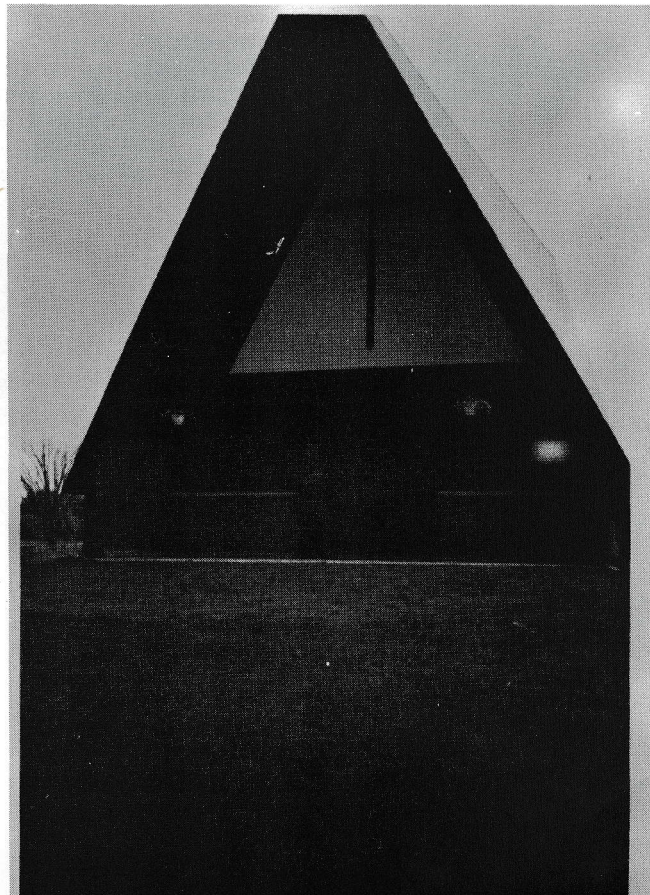
Ko spregovorijo s sočno in svežo slovensko besedo, jim na ustih prebereš: v naših prsiah živi svoboda!

Ko zapoje pesem domačo, pesem s planin, se jim oči zaiskre, kot da bi gledal „v Črtomirovo lastnino“, in prestreli te glas teh oči: Domovina, v srcu te nosim!

Fabiani te postreže s sodobnimi knjigami, ki so izšle v Sloveniji, skrivnostni in bajni Žižek Lujz, otrok prekmurske ravnin, žaluje za „rakičanskimi ljubi svoj narod... Kopač, Balažic, Zrnc in drugi znani in neznani v verskem in kulturnem pogledu skrbijo za naše rojake v Kanadi.

Zrnc je srečal Abrahama, pa vendar mu ne bi prisodil. Župnikuje, vodi slovensko šolo, vedno pa je pripravljen za pogovor. Kar si želiš, govoril bo o Južni Ameriki, Severni, Latinski, o Španiji – Franka ne presene! Dobro pozna tudi današnjo stvarnost v Sloveniji. Pesnik Balantič je bil njegov sošolec. Za Vidmarja pravi, da je skesani diletant. Pa še to ti pove, da je to besedo pobral od Šalamuna. Pozna „Tarasa Kermavnerja in njegovo klapo“, pa Javorška, tega „anarhističnega, ciničnega, zajedljivega organistovega sina v Velikih Laščah“. Povsem drugače je sedaj doma, ti pravi, in „čemu neki bi tukaj kar naprej streljali iz svojih zarjavelih pušk. Ne vidim smisla temu početju“. Tako je prav, Tone! Če pa kdo hoče reševati našo politiko in gospodarstvo, naj pride sem ali pa naj pošlje samoprispevek v devizah, da uredimo mestno kanalizacijo v Ljubljani in Mariboru.

Zrnc pripravlja tudi film o Baragi. Ko začne pripovedovati o Baragi, tedaj pozabi na vse drugo: „Baraga, Baraga...“, to je bil velikan duha,

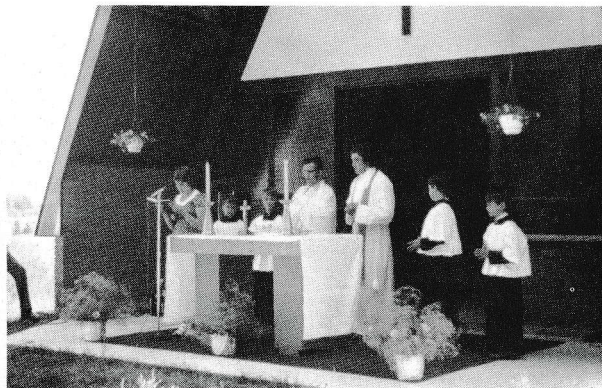
širokopotezen človek. Indijance je učil koristnih obrti. Za družine svojega misijona je od vlade kupoval zemljo, jo razdelil v parcele in gradil hišico za vsako družino. Učil jih je brati, pisati, peti, živeti. Indijancem je dal osnovo za knjižni jezik in tiskal knjige v njihovem jeziku. Očipvejcem je napisal prvo slovnico in slovar. Vsem je bil iskren prijatelj, oni pa so ga ljubili in ga skoraj oboževali... Baraga je svetnik... Vsi bi morali to vedeti..."

Kopač, majhen in debeluškast, dobrasrčen in prijazen možiček. Z dušo in srcem župnikuje v New Toronto. Letos je zgradil na Slovenskem letovišču Baragov dom. Vodi slovensko šolo, razne kulturne prireditve, duhovne obnove...

Jeretina ureja revijo Božja beseda. Slovensko mu dobro teče, le za njegovo angleščino pravijo, da je podobna staremu traktorju brez bencina. Dobrodušen v nasmehu in v šali. Triglav mu je všeč, pa še kakšna reka, le socializem mu ni všeč, od hudiča da je. Pomiluješ ga.

Pristne prekmurščine se boš naučil pri kaplanu Balažicu, veselem in razpoloženem Prekmurcu. Angleščina mu teče, tudi nemško se lahko z njim pogovoriš, gotovo pa v madžarščini. Mlad je. Še tri križe ni naredil. Predvsem on brani mladino, veruje vanjo in rad jo ima. „Mladina išče svoja pota življenja in religioznosti, gradi svoj svet vrednot. Je zoper ustaljene obrazce religioznosti. Ubija jih, ko vidijo, da starejši vse delajo zgolj iz navade. Oni si želijo več pristnega, neposrednega. Zato se ne strinjam s tistimi, ki pravijo, da otroci naših rojakov nikoli ne bodo dosegli duhovne ravni svojih staršev. Dosegli in presegli jo bodo. Oni se ne morejo ujeti s starejšimi. Saj so ti ljudje pravi roboti. Garajo iz dneva v dan, da bodo čimveč imeli, držijo se načel izčrpavajočega dela, dirkajo za zaslužkom in uspehom, samo da bi čim višje dvignili svoj življenjski standard. Dolar je njihov ‚bog bogova‘... piti, jesti... imeti čimveč!“ Živahen, kadar je v družbi, pripravljen za vsak podvig. Tolaži, bodri, ureja, zavzema se za mladino, poučuje verouk, seznanja se s problemi sodobne mladine iz njihovih ust pa iz radiotelevizijskih oddaj, a predvsem, predvsem... on ima vse rad, z vsakim spregovori, za vsakega se zanima, obiskuje jih na domovih, gre v bolnišnico... Toda en dan v tednu mora on v naravo, da sam ali v kakšni družbi preživi dan, v brezskrbnosti, na svežem zraku, zunaj mestnega hrupa, kje na farmi ali na jezeru, pri prijatelju iz šolskih let, pri kakšni družini, Tudi Niagara slapovi niso daleč.

„Moraš se vsaj en dan v tednu odtrgati od svojega dela. Pozabiti na vse, sicer te mladostni polet kmalu mine. Tako se zaustavim en dan v tednu, stresem iz sebe mestni hrup, pozabim na vrtoglavi tempo... Zadrhtim od sreče, da bivam... in grem tako v nov delovni dan bolj srečen in bolj vesel.“

ZAVRŠALI SO DOMAČI GOZDOVI – ZAŠUMELA JE SAVA IN DRAVA IN MURA

Karavana. Pa ne tista s potniki in kamelami skozi afriško puščavo. To je posebna razstava, kjer narodnostne manjšine pokažejo tipične stvari svoje matične dežele. Te karavane so v letnem času in trajajo en teden. Narodnostne manjšine med seboj tekmujejo. Posebna komisija podeli nagrado najskrbnejše pripravljene karavani.

„Karavana 1974 – Ljubljana“. Velik napis pred cerkvijo Marije Pomagaj v Toronto. Zvečer stopim v dvorano; prijazni obrazi naših rojakov. Nekateri so v narodnih nošah. Opazujem razstavo. Kar je tipičnega za posamezne kraje v Sloveniji, vse sem tu našel: ribniške kuhance, lesene žlice in vilice, rešeta; gorenjsko pečo, avbo pa irhaste hlače, gorjuške pipe, zimski plašč z mentiko; štajerske preše; prekmurske putre, kulač in druge prekmurske originale kot najmanj potvorjene ostanke praslovanstva... Prislunhem govorici. Kako ta zavija, si mislim. Napnem uho: Ribnca, k'ku' s' ti lajpa, majstu b't' rjeku, če ne b' blu grajh. Kajpada, Ribnčan bo.

Gorenjci izstopajo s svojim: pa bova šva, pa bova naročva. In Primorci: Jaz sem pa per Gorici doma, kadar je prov liepu vrieme, se lohku vide tudi murje. Pozneje mi Prlek pripoveduje: Enkrat sem šav skuz govšo pa sem sliša, da je jen drug pod uoknom muoje dikline. Jez sem pa taka tiho od zaja prišu, sn ga pa takapodkrepelu, da se je takov naglo pubra kakti kafra. Moj Bog, Prekmurci so res veseli narod, pa gostoljubni, oni udarijo tudi po svoje. Ponujajo mi pivo, viski: Za vraga, ka te nate pilij? Ve pa znan lajkate (imate radi) vino z lendavskih goric? Viš, ejnoga, tisti je prišel, ka ti sigdar norije špila. Či ga pijtaš: Naci, ka tij vorvleš v Buga, pa ti pravi: Ja, ka pa vraga.

Zadnji dan Karavane je bila zvečer prireditev, kjer so nastopali pevski zbori s slovenskimi zbornimi pesmimi, potem recitali, skeči, pa na koncu slovenski narodni plesi ob spremljavi ansambla.

Torontski, hamiltonski, tudi montrealški Slovenci se v letnem času zbirajo na svojih letoviščih. Največje je vsekakor cerkveno letovišče v bližini Toronta, kjer je vsako nedeljo res veliko ljudi iz vseh krajev Kanade, največ seveda iz Toronta. Spet boš tu zaslišal

slovensko pesem, slovensko besedo in zavrtel se boš, kolikor se ti bo ljubilo. Tudi na teh letoviščih se vrstijo pikniki, prireditve in tombole. Zelo prijetno je letovišče prekmurskega društva „Večerni zvon“. Tam so zgradili čudovito kapelico, v kateri je občasno tudi maša. Nekoč se mi je približal mož in mi je dejal: „Prevozil sem tisoč milj, da sem lahko spet malo med svojimi ljudmi. Pozdravit sem prišel prijatelje. Čeprav sem v Kanadi že 25 let, še vedno se čutim tujca in zdi se, da se tukaj nikoli ne bom mogel čutiti domačega.“ Može imajo popoldne posebno zborovanje v notranjosti gozda. Ob majhni kočici, ki ji pravijo „kapelica“, imajo „večernice“. Zberejo se tu na klepet, k pivu, viskiju, potem pa spet pojejo dolgo v noč.

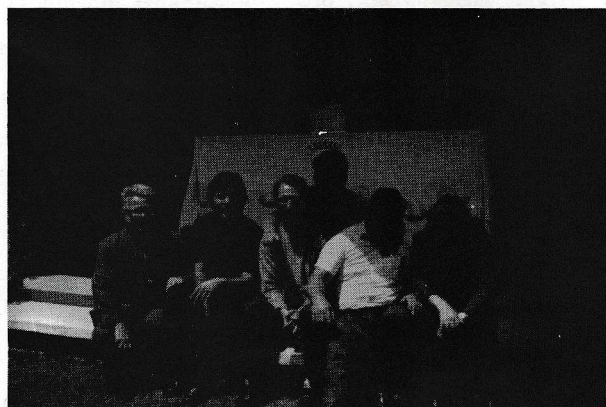
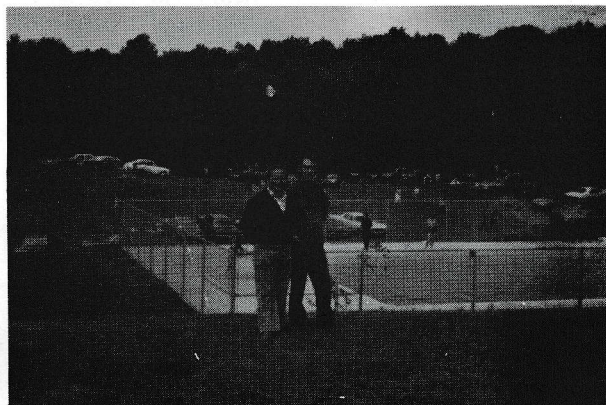

BILA SEM V CIRKUSU

Petnajstletna deklica mi je v Montrealu tako rekla. Vendar, ne verjemite ji. Bila je z mamo v cerkvi pri maši. Nagovorim jo, vendar me je komaj kaj razumela, odgovoriti pa mi seveda ni znala. Tako v Montrealu kot v Hamiltonu je večina župljanov iz Prekmurja. „Ko bi teh ne bilo, bi v Hamiltonu sploh ne mogla biti slovenska župnija,“ mi pravi župnik Dobršek. Prav tukaj pa se začno mnogi problemi. Otroci znajo, če sploh znajo, samo prekmurski dialekt, v šoli govorijo angleško, v cerkvi pa jih učimo verouk nekaj angleško, nekaj pa spet v knjižni slovenščini. Ta pa je otrokom povsem tuja.

Tudi v angleščini šepajo. „Angleški jezik je težak, tri četrtine besed je latinskega in grškega izvora. Dekle, ki je končalo gimnazijo, mi je priznalo, da ob branju angleških knjig večino angleških besed ne razume,“ mi poudarja gospod Ceglar, potem pa znanstveno nadaljuje: „Sodobne šole človeka tudi malo naučijo. Pred desetimi leti si še natančno vedel, ko si otroka pošiljal v šolo, kaj ga bodo naučili. Sedaj pa je v resnici vse drugače. Od vsakega učitelja je odvisno, kako bo otroku oblikoval določena spoznanja. Nekateri so v redu, drugim je deseta briga, kaj bo otroka naučil. Kar zadeva verski pouk v teh naših kanadskih šolah pa je sila bedno,“ zamahne z roko, župnik pa ga dopolni: „V verskem oziru pa so zares pravi analfabeti... So pač živalce, ki so jih nabili z mnogimi spoznanji, kar se pa duhovnega tiče, so pa v resnici čisto na tleh.“

Starši zahtevajo od svojih otrok, da se udeležujejo nedeljske maše pa tudi verouka. Vendar se pri maši ne znajdejo. Dolgočasijo se: Kako pa naj razumejo knjižno slovenščino? Kako pa naj v cerkvi drugače govorijo njihovi duhovniki?

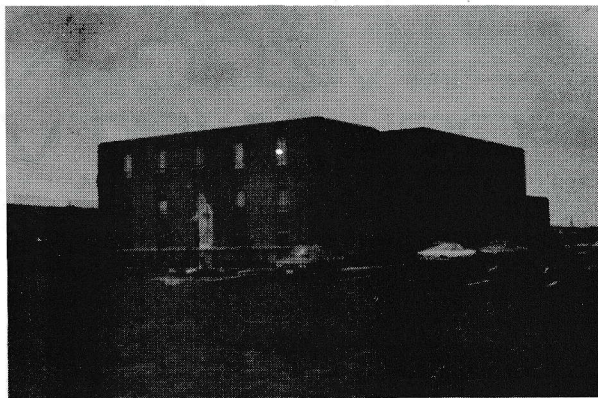
TROJANSKI KONJ V PASTORALI

Skromna gospoda v lepi hamiltonski cerkvi. Le majhne sobice so njun življenjski prostor. Skromno sta oblečena, kuhata si sama, kakor in kadar kateri utegne. Nič čudnega, če sta oba vitke linije, ki pa se počasi boči, kako bi se pa ne pod težo šestih križev, ki jih imata za sabo. „Za televizor preprosto nimava časa, tudi za radijske oddaje ga skoraj ni, komaj kakšen časopis prelistam,“ začne prijazno razlagati župnik. „Vajen si od prej, da nimaš velikih potreb. Potrebe si ustvarjaš sam.“

Naše veletrgovine imajo reklame, ki v ljudeh ustvarijo potrebe. Sicer pa, če živiš skromno, bo tvoja beseda pri ljudeh tudi veliko bolj zalegla.“ Kaplan Ceglar je prepričan o tem. Oba pa dobro vesta, da na njihovi Maya Indijancev mnogi „žokajo“ v zemljo s palicami in sadijo v te luknje koruzno zrno.

Gospod Ceglar je zelo učen gospod. V Washingtonu je doktoriral iz latinščine in grščine. „Kar mi preostane časa od pastoralnega dela, se ukvarjam s svojo stroko. Takrat nekoliko spet zaživim in pozabim na vse druge probleme,“ mi zatrjuje Ceglar. O njegovem intenzivnem študiju priča njegova sobica, ki je nabita s knjigami, na tleh skoraj ni prostorčka, kjer bi ne bil kakšen list ali knjiga, vse seveda razporejeno po svojem namenu, čeprav se znajde še kakšen čevljev vmes. Postreže vam s citati iz koncilskih dokumentov, raznih časopisov, sodobne teološke literature, seznanjen je s problematiko v Cerkvi. Očitno z vsem ni zadovoljen, kar se danes dogaja v Cerkvi. Kdo neki bi bil?

„Glejte, dragi gospod, danes se okoriščamo s spoznanji iz psihologije in socioloških ved, potem pa se vse izjalovi. Pred nekaj leti je v neki provinci v enem samem letu izstopilo kar 400 sester. Znano je, kako je v Mehiki neki opat dal svoje menihe na psihoanalizo. Neki škof je to priporočal celo vsem cerkvenim očetom v Rimu, naj to vpeljejo po vseh samostanih. Končalo se je tako, da so vsi menihi mehiškega samostana zapustili svoje redovno življenje in se poročili. Psihoanalitično so ugotovili, da nimajo redovniškega poklica. K nadnaravnim stvarim ne moremo pristopati s čisto človeškimi merili. Kardinal Cushing je na koncilu kar grmel, ko se je zavzemal za večjo svobodo v razlaganju verskih resnic, potem pa je sam imel kar največje težave s svojimi duhovniki, ki so dosledno izvajali dobojevano svobodo. Smo napredni, ne potrebujemo cerkvenega učiteljstva. Okoristili se bomo s sodobnimi vedami . . .“

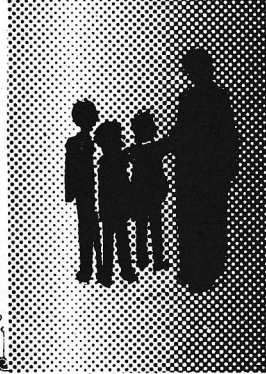
SLOVENCİ V KARTOTEKAH IN ŠTEVILKAH

Ne razpolagam z natančnimi podatki. Župnijske kartoteke v Torontu, v obeh župnijah, zajemajo čez dva tisoč slovenskih družin. V Montrealu jih bo najbrž nekaj čez sto, v Hamiltonu pa je Slovencev nekaj čez tisoč, nedeljskih maš se udeležuje okrog 550–600. Hamilton oskrbuje z mašami tudi slovenske družine v Kitcheneru, tu je okrog 130 slovenskih družin, in London, nedaleč od Hamiltona, kjer je okrog 70 slovenskih družin. V teh dveh mestih sicer Slovenci nimajo svoje župnijske cerkve, k maši pa se zberejo v tamkajšnji angleški župnijski cerkvi. V letnem času so maše tudi na slovenski cerkveni farmi, kakšnih 40 milj zunaj Toronta. Občasno je maša tudi na prekmurski farmi, ki je 2 milj oddaljena od slovenske cerkvene farme. Tudi Montreal ima svojo cerkveno letovišče, kjer je v letnem času redno tudi ena maša. Vsaka župnija ima tudi svojo dvorano, kjer razna društva prirejajo občasno zabave, akademije, piknike, plese . . . razne svatbene slovesnosti so redno v teh dvoranh. Kulturno in versko življenje v glavnem načrtujejo župnijski sveti in razne druge organizacije.

zj

DON BOSKOVO VZGOJNO POSLANSTVO

POTRPEŽLJIVOST PRI VZGOJI

V berilu iz cerkvenih očetov v brevirju na praznik sv. Janeza Boska, sv. Janez Krizostom srboritemu vzgojitelju stavi tole vprašanje: „Kako veš, da gojenec noče ubogati in se pokoravati? Si z njim govoril med štirimi očmi in si ga skušal prepričati? Rekel boš: večkrat sem ga že opomnil. Kaj pomeni zate ‚večkrat‘? Zopet in ponovno! Temu ti praviš večkrat? Tudi če bi vse življenje opozarjal in bodril, ne bi smel nikdar odnehati in obupati.“ To kaže na krščansko potrpežljivost z nevednostjo, neizkušenostjo, pozabljivostjo, raztresenostjo in otroško nezrelostjo gojenca.

PRVA LASTNOST VZGOJITELJA

Eden izmed največjih vzgojiteljev vseh časov Kerschensteiner v knjižici „Die Seele des Erziehers“ (Srčika vzgojiteljske osebnosti) pravi, da je prva lastnost, ki jo mora imeti vsak vzgojitelj, prepričanje, da je gojenec človek v nastajanju in rasti. Šele ko to dejstvo sprejmemo za osnovo svojega delovanja, lahko začnemo vzgajati.

Mnogi odrasli bi radi ravnali z otrokom kot z zrelim človekom: otroku se pove, kaj mora storiti, in potem se od njega pričakuje, da tisto tudi stori. Če pa ne stori, ga po velikosti prekrška kaznujemo. To je, kakor pravi don Bosko, osnova represivnega sistema v vzgoji.

Pravi vzgojitelj pa ve, da je otrok človek v nastajanju, in da si bo predvsem zadnjo samostojnost, to je osebno odločanje, pridobil šele čisto na koncu vzgojnega poteka. Samostojno in svobodno odločanje bo krona vsega vzgojnega prizadevanja. Nikakor pa ne more biti začetek vzgoje.

OTROCI POZABLJAJO

Kakor je za odraslo osebo samo po sebi umevno, da se ravna po svoji dolžnosti, tako je za otroka značilno, da mora biti ob njem nekdo, ki mu pomaga, da izpolnjuje svoje dolžnosti. Za otroka je bolj naravno, da pozabi, kaj je njegova dolžnost, kot to, da jo točno izvršuje. Tak otrok, ki je vesten v izpolnjevanju svojih dolžnosti, je prej odrasla oseba kot otrok in sam po sebi ne bi več potreboval vzgoje.

Pravi vzgojitelj ve, da bodo otroci pozabili na dolžnost, ve pa tudi, da je prav on poklican, da otroka opozori na njegovo dolžnost in mu pomaga, da jo izvrši.

NOBENEGA TARNANJA

Kolikokrat slišimo tudi zelo zavzete vzgojitelje tarnati in tožiti zaradi napak in nepopolnosti gojencev: ne učijo se, klepetajo, radi bi se vedno samo igrali, šli bi radi skozi življenje s čim manjšim naporom in podobno. Toda, ali niso take tožbe obtožbe za vzgojitelja? Ali se tak vzgojitelj zaveda, kaj je pravzaprav njegova dolžnost? On je postavljen za vzgojitelja prav zato, da bo otroke pripravil do učenja, da jih bo spravil k delu, da jih bo naučil življenjskega nagona in vztrajnosti. Zdihujočega vzgojitelja lahko primerjamo turistu, ki gleda na vrh gore in pravi: Zakaj še nismo zgoraj? Saj si se vendar odpravil na turo zato, da boš ves dan ali mogoče celo dva vztrajno korakal proti cilju in se vzpenjal proti vrhu. Vzgojitelji, ki tožijo zaradi nepopolnosti gojencev, jasno kažejo, da ne razumejo svoje dolžnosti.

POTRPEŽLJIVOST

Po latinsko se potrpežljivosti pravi „patientia“. V korenu je glagol „pati“, kar pomeni trpeti. To lepo izraža vzgojni položaj: vzgojitelj mora doživljati isto kot gojenec. Vedeti mora, da je gojenec nesposoben, neizkušen, nebogljen, nepoučen in podobno. Vendar je prav vzgojitelj tista oseba, ki mora gojencu pomagati, da se bo usposobil, da si bo pridobil izkušnje, da bo postal močan, da se bo izobrazil. Trpeti mora z gojencem in mu pokazati, kako more na čisto konkreten način priti iz nebogljenega položaja.

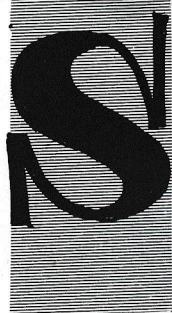
Nasprotna od potrpežljivosti je nepotrpežljivost, ki vodi k ihti, jezi in nasilju. Kdor zagreši take napake, samo pokaže, da v njem ni vzgojiteljskega čuta, temveč samo človek, ki vidi v otroku nedoraslo človeško osebo in se jezi, da otrok še ni dorastel.

NERVOZA

Danes mnogi kultivirani starši nočejo slišati, da bi se govorilo o nepotrpežljivosti, in rajši zakrivajo svojo vzgojno neusposobljenost z besedo „nervoza“. Toda nervoza je končno nepotrpežljivost in čisto nič drugega. Mogoče smo nepotrpežljivosti dali neko razlago z živčno vzburljivostjo. Toda nepotrpežljivost je kljub temu še vedno tu in povzroča vzgojne napake in žrtve.

Beseda sv. Janeza Krizostoma o potrpežljivosti v vzgoji ima danes bolj kot kdaj poprej svoj globok pomen.

Valter Dermota

Silvestrovanje:

DA ALI NE ?

Da! Odgovarja Alojzij Snoj

So mladi starši, ki „ne zdržijo doma“ na silvestrov večer. Ti naj kar gredo iskat moči in živcev v zatohle prostore – prepojene z dimom in hlapi alkohola, nabite z anonimno množico in valovi glasbe. V novo leto bodo stopili res bolj prazni in tudi bolj odtujeni.

Ne manjka tudi takih, ki gredo spat hitreje kot druge dni v letu. Razjeda jih morda misel, da so zopet za leto starejši, da več ne morejo nikamor, ker so tu otroci in še kaj . . .

In vendar je to drugi slovenski sveti večer. „O mraku smo včasih kropili in kadili“, mi rezignirano pravi gospa, družinska mati, „zdaj pa . . .“ Zdaj pa? – Televizija!

Televizija. Med letom jo toleriram – redko si jo zaželim. Na silvestrovo sem jo že par let preklinjal – to nesramnico, ki zna tako prefinjeno ohladiti družinsko ognjišče. Iz družine zna narediti skup ljudi, ki drug na drugega zarenčijo, če se slučajno pokaže na ekranu kaj takega, kar enemu ugaja, drugemu pa ne. In renči se kaj lahko ob novoletnih programih . . .

Zato sem za silvestrovanje. Pa ne ob televiziji.

Silvestrov večer je še tako tipično božični. O božiču pa, ko premišlujejo dogodke ob Jezusovem rojstvu, pravi psiholog C. G. Jung, celo ljudi, ki težko verujejo v druge verske resnice ali pa morda ne pripadajo institucionalni Cerkvi, obide neko skrivnostno čustvo. O tem smo tudi sami prepričani. Vse prevzame skrivnost rojstva.

Rojstvo ni samo posamično dejstvo, temveč je vsečloveški simbol. Pomeni, da nastaja vedno nekaj novega, prihaja na svet, obnavlja se – četudi je že izbledelo morda. Rojstvo je simbol življenja. Božični praznik – in prav je tako – simbolično sovpada z zimskim solsticijem. 23. decembra je noč najdaljša in dan najkrajši v letu. 24. december (sveti večer) je torej dan, ko začenja luč zopet zmagovati nad temo. In v tem trenutku mi obhajamo praznik Jezusovega rojstva: rojstvo – luč in življenje zmaguje greh, temo in smrt.

V tem smislu je božič za kristjana lahko začetek – rojstvo nečesa novega ali nečesa že izgubljenega. Sveti večer je lahko trenutek tihe sprave v družini, doživetje ljubezni in dobrote; torej je sveti večer resnično lahko zmaga luči in novega življenja – praznik rojstva. In sveti večer na silvestrovo je osmina tega dne: nekakšen zaključek obhajanja božiča.

KAKO SILVESTROVATI?

Z otroki že vnaprej pripravimo program: pospravljanje, kropljenje in kajenje stanovanja ali hiše: pri tem bo veseli del rožnega venca zelo hitro minil. Če bi otroci ne zmogli celega – popustimo. Kar bo, naj bo doživeto in osvobajajoče. Morda petje – spontano . . . Skupna večerja bo v našem času doživetje, glede na to, da je družina tako malokdaj zbrana.

Evangelij nam Jezusa večkrat predstavlja v družbi sorodnikov, znancev in učencev pri mizi. Prazničnosti pri mizi pa Jezus dodaja še obeležje odrešenjskosti. Veselimo se, ker nas Bog ljubi, ker nam daje, da živimo: v svobodi, v miru in ker nas vedno osvobaja iz duhovne sužnosti. Vse to se doživlja ob praznični mizi. Vse to doživlja tudi otrok po ljubezni, toplini in zavarovanosti, ki jo tedaj še posebno doživi.

S ploščami božičnih pesmi večer lahko popestrimo. Primerne bodo za razvijanje prikladnega vzdušja in lahko bodo ves večer dajale ton igram in zabavi, ki se utegne raztegniti tudi do polnoči.

Ob smrti izobešamo zastave, ob rojstvu ne. In vendar, če ljubimo življenje, proslavljajmo praznik rojstva. Ob smrti izobešamo zastave, ob rojstvu ne. Veliki skopuhi smo!

ODPUSTI MI LAVRA

Kadar hočemo rešiti kak pereč problem, ki žuli določeno skupnost, organiziramo za to posvetovanje, konference, kongrese, praznike, manifestacije vseh vrst, protestna zborovanja, zaženemo vik in krik po časopisih, sestavljamo jedrnatne parole ter jih lepimo po stenah. Učinki so seveda različni: ali se potem zavemo resničnih problemov in se zagrizemo v njih reševanje ali pa, kar se največkrat zgodi, da mislimo, da zadostuje nekaj lepih besed in poročilo o uspeli propagandni akciji.

Salezijanci in Hčere Marije Pomočnice dobimo vsako leto od vrhovnega vodstva vezilo. To je v nekaj stavkih izražen napotek, da v tistem letu bolj mislimo na nakazan problem ter ga skušamo reševati z delom in molitvijo. Vezilo je namenjeno tudi sotrudnikom in prijateljem. V tem letu smo dobili vezilo, ki govori o iskanju duhovnih poklicev. Dejstvo je namreč, da število duhovnih poklicev nekoliko pada. Zato je seveda več vzrokov. Po eni strani dajajo pripadniki raznih duhovnih poklicev premalo zgovorno pričevanje o Kristusu današnji mladini. Po drugi strani so se odnosi v družini v zadnjih letih tudi pri nas močno spremenili. Kolikor so nekdanj „pobožne mamice in tete“ silile otroke v duhovne poklice, kajti ti poklici so bili tudi pred svetom veljavni in močno spoštovani, toliko danes mnogi starši svojim otrokom odsvetujejo in ovirajo izvolitev duhovnega poklica, češ, saj danes to ne prinaša nobene koristi. Mnogim staršem, ki

so sicer še kristjani po imenu, a ne po življenju, bi bil sin duhovnik ali hči redovnica preživ opomin, naj uskladijo svoje življenje s svojo vero. Taki stalni nemi opomini v lastni vesti pa so neprijetni...

Nedelja 27. oktobra je bila zadnja nedelja v mesecu. Vsako zadno nedeljo pa se ob pol štirih popoldne zberejo v rakovniški cerkvi salezijanski sotrudniki in sotrudnice od blizu in daleč. Ob teh priložnostih pripravi vodja sotrudnikov s pomočjo bogoslovcev več ali manj posrečen program, nakar sledi skupna sveta maša. Ker je bila ta nedelja zadnja v mesecu svetega rožnega venca, smo ob branju svetega pisma, dokumentov vesoljnega cerkvenega zbora in petju razmišljali o vlogi Matere božje v življenju Cerkve.

Po pobožnosti v cerkvi so nam kandidatke salezijanskih sester z Gornjega trga v Ljubljani pripravile lepo igro o življenju njihovih vzornice Lavre Vikunje, ki jo bomo nekoč častili kot blaženo. Moramo iskreno priznati, da so dekleta igro dobro naštudirala in jo tudi kar dobro predstavila zbranim gledalcem v rakovniški dvorani-obednici.

Lavra in njena sestra Julija sta bili mladi dekleti iz družine Vikunja. Družina se je morala zaradi vojnih razmer v Čilu preseliti v Argentino. Na poti jim je umrl oče. Mati je dala hčerki v vzgojni zavod Hčera Marije Pomočnice. Lavra se je posebno odlikovala z dobroto in dobrohotnim prenašanjem nekaterih manj ljubeznivih tovarišic, posebno ene, ki jo je neprestano zaničevala in sramotila... Lavra vzljubi sestre in želi

postati ena od njih... Vendar ji te želje okoliščine ne dopustijo... Gospa Vikunja, njena mati, živi v nedovoljenem razmerju z gospodarjem, kjer se je naselila. Lavro, ki mamo zelo ljubi, boli materin greh. Prizadeva si, da bi jo pregovorila, toda mati ostane za vse gluha... Lavra žrtvuje svoje mlado življenje za spreobrnitev svoje mame, zboli in leži na smrtni postelji. Materi razodene, da žrtvuje svoje življenje zanjo... Lavra umre. Ginjena mati se ob mrtvi hčerki zave svojega grešnega življenja in obljubi, da bo začela povsem novo življenje. Ob mrtvem telesu svoje ljubljene hčerke zaihti: „Lavra, odpusti mi!“

Igra v petih dejanjih z naslovom Sprejeta žrtev je napravila na vse navzoče močan vtis. Mnogi niso mogli skriti svojih solz.

Da, ob visokem življenjskem standardu potrebujemo tudi visoka življenjska pričevanja o ljubezni, ki da življenje za svoje...

Jakec Bostner

ZLATA POROKA CERKVE

MARIJE POMOČNICE

Cerkev Marije Pomočnice na Rakovniku se je rodila 2. junija 1904, na praznik svetega Rešnjega Telesa, ko je bil blagoslovljen njen temeljni kamen. Ko je bila stara 20 let, se je 8. septembra 1924 s svojim posvečenjem „poročila“ s svojim vernim ljudstvom. Letos je torej obhajala svojo „zlato poroko“ – vsa pomlajena, vedno zvesta in polna ljubezni.

AVANTURA SE NADALJUJE . . .

Lahko rečemo, da se avantura in epopeja cerkve Marije Pomočnice na Rakovniku, kakor se je pred 70 leti začela, pred 50 leti začasno končala, se sedaj spet nadaljuje.

To seveda ni bilo načrtovano. Slovenski salezijanci so tudi danes dokazali, da imajo don Boskovega duha, vsaj v tem, kar je don Bosko dejal o sebi glede svojih del: „Vedno sem šel naprej, kakor me je navdihoval Bog in so zahtevale okoliščine“. Mogoče bo marsikdo o prvem delu don Boskove izjave, kar zadeva nas, podvomil, drugi del pa bo vsekakor veljal. Prej ali slej se bo pa izkazalo, da je resničen tudi prvi del. Toda za to je treba časa.

Ko smo na slavnostni dan 50. jubileja stopili v rakovniško cerkev in jo videli v novi obleki, čeprav še ni dokončana, si imel vtis, da je bila vsa ta lepota začrtana do potankosti že nekaj let poprej in je sedaj zablestela v vsej resničnosti. Ne bi bili salezijanci, če bi bilo kaj takega res.

Dosedanji župnik, Ciril Zajec, je že pred nekaj leti mislil na zlati jubilej cerkve. Njegov predlog je bil, da bi bilo zelo primerno postaviti za to priliko lep kip Marije Pomočnice v park ob cerkvi. Ta predlog se je mnogim zdel zelo izven sedanjega časa. Dejali so: Nikakega zastarelega triumfalizma! Če se že kaj dela, je treba nov kor za orgle, ker je sedanji dotrajan in se lahko vsak čas zruši.

Kakor so zahtevale okoliščine: nov kor za orgle. Potem je prišla misel, kam z orglami, medtem ko bi delali novi kor. Kaj če bi orgle na drugi, nasprotni kor? Tudi tega je treba obnoviti, če se obnavlja že prvi. Ali ne bi bilo boljše napraviti najprej tretji kor zadaj v cerkvi in prenesti nanj orgle, potem pa

obnoviti še ostala dva kora? Ta predlog je doživel veliko nasprotovanja. Zadnji večer inspektorialnega občnega zbora, dne 29. decembra 1972, so sobratje glasovali za ali proti tretjemu koru. Izid je proti vsemu pričakovanju prinesel odločitev za gradnjo tretjega novega kora. Potem pa sta bila poklicana arhitekta, naša župljana, Kušar in Marinko, da bi zborovalcem predstavila svoje načrte o teh korih. V njih so bile načrtane tudi galerije, ki naj bi povezovalе vse tri kore. Proti galerijam so se dvignili ostri in ugledni glasovi.

Toda okoliščine so zahtevale vse tri kore in galerije, ki so jih povezovalе. Gradbena dela so se začela začetek julija 1973 in so bila v grobem končana že na mali šmaren, ko so prvič zaigrale orgle na novem tretjem koru. Izkazalo se je, da je bilo dobro narejeno.

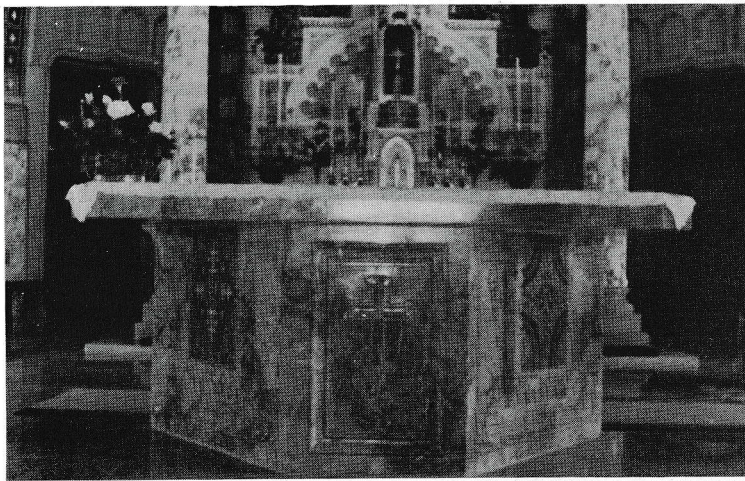
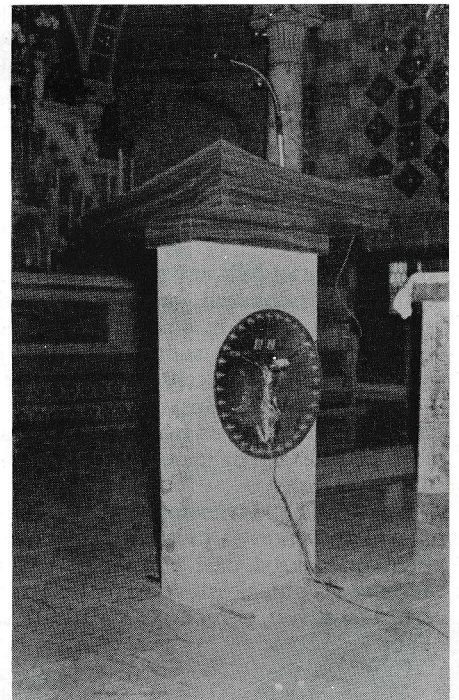
Po malem šmarnu so začeli podirati stara dva stranska kora. Nastalo je vprašanje: ali naj bi sploh gradili znova ta dva kora, ko bi cerkev postala mnogo bolj veličastna brez njiju? Pa je prevladalo mnenje, da z novimi kori pridobimo nekaj prostora. Obenem pa, da bi cerkev zadihala bolj svobodno, je bilo treba podreti oboke pod starimi kori in odpreti okna v kapeli. To je bil drugi radikalni poseg v arhitekturo cerkve . . . kakor so narekovalе okoliščine . . .

Kakor hitro se je prezbiterij razmahnil na obe strani, kot če bi Marija Pomočnica razprla svoje materinske roke nad svojim ljudstvom, se je izkazalo, da sta prižnica in krstilnik kakor dve čeri sredi prijaznega pristanišča. Zastirala sta pogled na zborni oltar, ljudem v ladji pa pogled k Dominiku Saviju in na božje Srce na desnem krilu. Kam sedaj s krstilnico, kam s prižnico? Ali naj ju porinemo k zadnjem stebri v prezbiteriju ali naj bi prižnico uporabili za stranske mize za pripravo mašnih darov, krstilnik pa dali v

16

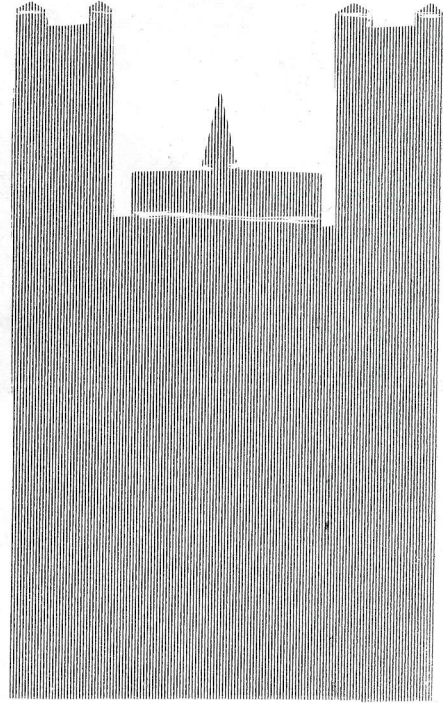
Novi ambon - prižnica

Nekdanja prižnica - novi zborni oltar

Kalvarija - delo akad. kiparja Goršeta

50 LET 50 LET 50 LET

Epopeja

Tako se je spet za nekaj časa končala avantura in se nadaljuje epopeja.

To drugo je imel za čas slavnosti v rokah iniciativni odbor, ki ga je vodil rakovski ravnatelj, Franc Levstek. Epopeja naj izzveni ne toliko v zunanostih kot v duhovni poglobitvi. V ta namen so šmame nedelje zbrale okrog Marije Pomočnice verno ljudstvo iz naših župnij po Sloveniji. Zahvalili smo se za dar mašništva ob praznovanju zlatega jubileja Josipa Tkalca, srebrnega jubileja Janeza Jenka, Bogdana Metlika in Mirka Žerjava ter novomašnika Francija Slobodnika. Zahvalili smo se Mariji Pomočnici tudi za dar redovniškega poklica ob zlatega jubileju prvih zaobljub salezijancev, ki so prihтели pred 50 leti z Radne na Rakovnik pomagat urejevati cerkev za posvečenje. To so duhovniki Jurčak Martin, Kostonjavec Jože, Mihelič Silvo, Pušnik Jože in še dva, ki se nista mogla udeležiti slovesnosti: Luskar Lojze zaradi bolehnosti in Kovačič Lojze, ki jo je obhajal že v večnosti, ker ga je teden dni poprej zadela srčna kap. Vse se je zgodilo, kakor so narekovale – okoliščine ...

varstvo sv. Jožefu? Kot po razsvetljenju sta arhitekta uporabila prižnico za zborni oltar, krstnilnik pa namestila pred prijateljem mladine, Dominikom Savijem. Tako sta v polnosti rešila vse njene elemente, razen simboličnih vrat, ki jih ni bilo mogoče nikjer pametno uporabiti. To je bil tretji radikalni poseg v cerkvi ... kakor so narekovale okoliščine ...

Kapelico Srca Jezusovega je akademski kipar prof. France Gorše opremil s Križanim, ob njem pa je postavil njegovo žalostno Mater in ljubljenega učenca Janeza: Jezusovo srce daje po Janezu svojo Mater vsemu človeštvu. K tej 12. postaji križevega pota bo umetnik Gorše dodal še druge postaje. Pred to podobo stoji sedaj nov zborni oltarček, in tako je ta kapelica obenem lahko prostor za eharistična slavja za manjše skupine vernikov in za redovniško družino na Rakovniku.

Zadnji dnevi in noči pred praznikom so bili, kakor po salezijanskem izročilu, polni dela. Treba je bilo namestiti nova svetila, povezana s komandno tablo v zakristiji s popolnoma novo električno napeljavo. Prav tako je bilo treba dokončati novo ozvočenje cerkve.

Na praznik je vsa ta lepota zablestela ob siju 270 steklenih balončkov, ki so v treh velikih grozdih kipeli sredi cerkve proti nebu, se obletavali v parih ob ograji korov in galerij in še s štirimi manjšimi grozdi obviseli pod kori. Simbolični pomen zebere se je sedaj prenesel na te svetlobne balončke: vablivo, pomirjujoče, navdušujoče, razveseljujoče ...

Manjka še umetniška ureditev don Boskovega in Jožefovega oltarja. In končno še prepleskanje vse cerkve. Ali bo ta četrti poseg tudi radikalen in bodo znamenite zebre izginile? Tako bo, kakor bodo narekovale okoliščine ...

Vsa ta dela sta načrtovala arhitekta Jože Kušar in Jože Marinko, dobila so soglasje nadškofijske umetnostne komisije, da so se pa izvršila, ima zaslugo župnik Ciril Zajec, ki je tiho, z nasmehom in blago prijaznostjo vztrajal in ni klonil pred težavami in nasprotovanji: pokazal je, da je velik ljubitelj Marije Pomočnice in njenega svetišča na Rakovniku!

Mogoče bo ob stoletnici Marija Pomočnica na Rakovniku doživela še kaj več kot na dan posvetitve, če bodo tako narekovale okoliščine. Toda v sedanjih prilikah so okoliščine narekovale samo nujno neobhodno zunanjo slovesnost in nikakega bobnanja ljudi skupaj.

Vreme je Marija naredila očarljivo. Ljudje so prišli na predvečer in na praznik v večjem številu kakor običajno iz vseh krajev Slovenije. Povabila jih je Marija Pomočnica sama.

Na predvečer so verni romarji in domačini napolnjevali svojo dušo in srce z doživljanjem Kristusove daritve ob spremstvu petja in molitve pri lurški votlini okrog mariborskega škofa Maksimilijana Držečnika in drugih somaševalcev. Procesija z lučkami je po maši ob petju šla pozdravit Marijo Pomočnico v cerkev. Tedaj je škof blagoslovil Goršetovo umetnino v kapeli božjega Srca. Romarji so ostali vso noč in opolnoči ob doživetih pokori opravili še spokorno pobožnost.

Jubilejni dan je dosegel svoj dvojni višek v slovesni škofovski maši, ki jo je vodil ljubljanski nadškof in metropolit Jožef Pogačnik. Skupaj z njim so maševali še salezijanski višji svetovalec za misijone, Bernard Tohill, zagrebški provincial Nikola Pavičić, poljski krakovski inspektor Avguštin Dziendziel, dunajski Josef Pitzl, beneški Tullio Sartor in naš inspektor, Štefan Žerdin, ter še precej drugih domačih duhovnikov in gostov. Čudovita Mozartova latinska maša, ki jo je pel rakovniški zbor ob spremljavi orkestra, je duhovno omamljala nabito polno cerkev romarjev.

Popoldne ob 15. uri je slovesnost dosegla drugi vrh s procesijo Marije Pomočnice iz cerkve proti lurški votlini k evharističnemu slavlju. Vodil ga je ljubljanski škof Stanislav Lenič ob somaševanju že omenjenih gostov in domačih duhovnikov. Med bogoslužjem Besede so nastopali pevski zbori iz šestih naših župnij in peli Marijino dobroto in slavo. Bilo je dolgo, kakor se spodobi za tako slovesnost. Po maši se je procesija z Marijo Pomočnico vrnila v cerkev, kjer smo se vsi s tole molitvijo posvetili Mariji, božji Materi in Pomočnici:

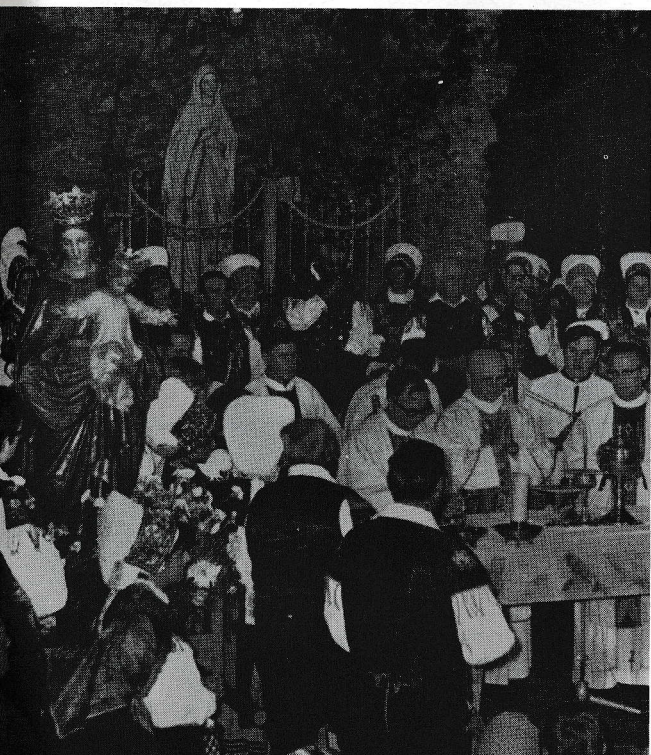
Presveta Devica Marija, brezmadežna božja Mati
in pomočnica kristjanov,
pod tvoje materinsko varstvo se zatekamo
in te prosimo: pomagaj nam,
da bomo živeli po zapovedi ljubezni
tvojega Sina, Jezusa Kristusa,
varuj in ohranjaj svetega očeta
in vse naše duhovne pastirje,
pomnoži v našem narodu duhovne poklice,
blagoslavljaljaj naše družine,
tolazi in podpiraj bolnike
in vse, ki so v stiski.
Danes se ti znova posvetimo
in ti obljublamo,
da bomo zvesto in velikodušno
služili Bogu in bratom.
Končno nam izprosi milost,
da bomo po tem zemljskem romanju
srečno prispeli k Tebi in tvojemu Sinu
v Očetovo hišo,
kjer bomo v občestvu svetnikov
uživali srečno večnost. Amen.

Vse je potekalo pobožno, skladno in urejeno. Zasluga gre organizatorjem.

Na drugem koncu mesta, v Kosezah, pa so istega dne popoldne posvetili novo cerkev v čast Mariji, božji Materi, ki jo krasi veliko celostensko barvno okno, zadnje delo zdaj že rajnega Staneta Kregarja. Prikazuje v iskrivem prepletanju barv Marijo z Jezuškom na eni strani, na drugi pa Jezusa, darovanega na križu za odrešenje sveta.

Tako Marija pričakuje Jezusa v dušah prebivalcev sredi našega glavnega mesta pri Marijinem Oznanjenju in ga varuje na dveh njegovih koncih, na Rakovniku in v Kosezah.

stk

Naši rajni

SERŠEN FRANC

V torek, 27. avgusta, proti večeru je dotrpel Seršen Franc, salezijanski duhovnik in župni upravitelj v Zabukovju nad Sevnico. Ugasnil je sredi svojih sobratov, ki so ga prišli obiskat. Mašo zadušnico je vodil mariborski škof dr. Grmič in zelo lepo prikazal življenje rajnega. Njegovi farani so se poslovili od njega s solzami v očeh. Pokopan je bil na Žalah v Ljubljani v grobu salezijanske družine.

Seršen Franc je bil rojen 25. septembra 1907 v Vesci pri Vodicaх pod Šmarno goro. Ljudsko in obrtno šolo je končal v Šentvidu pri Ljubljani. Kot 18-letni fant je prišel na Rakovnik v gimnazijo in jo nadaljeval v salezijanskem misijonskem zavodu blizu Turina. Kmalu nato je odpotoval v Campinas v Brazilijo, kjer je postal salezijanec in misijonar. Pripravo na duhovništvo je opravil na Gregorijanski univerzi v Rimu in bil posvečen v duhovnika 9. junija 1940. Zaradi vojne ni mogel takoj v misijone, temveč se je ustavil na Portugalskem do leta 1947 in po različnih zavodih opravljal službo vzgojitelja.

Leta 1947 se je vrnil v Brazilijo. Najprej je delal po zavodih v pokrajini Mato Grosso kot profesor in vzgojitelj. Potem pa 12 let kot župnik v Arasatubi. To je bila ogromna, pravkar ustanovljena župnija s 50 000 prebivalci. Moral je poskrbeti za vse: zgraditi cerkev, šolske protore, ambulante, saj so ljudje tega nerazvitega področja bili brez vsega. Ko je utrujen odložil to delo, se po drugih zavodih v Braziliji kar ni več znašel. Vrnil se je v domovino, v srcu pa je še vedno nosil ljubezen do svojih vernikov v Arasatubi in je vse do 1971 nameraval vrniti se mednje.

V domovino je prišel leta 1965. Najprej se je posvetil pastoralnemu delu v Cerknici, nato v Boštanju, ko je še posebej skrbel za podružnično cerkev na Logu, končno pa v Zabukovju od oktobra 1966 do svoje smrti.

Tudi v Zabukovju je marsikaj manjkalo: sezidal je župnijski dom, olepšal cerkev, pa tudi ljudem je marsikaj preskrbel, česar v svojih hribih niso imeli, kakor npr. vodovod... Storil je vse, da bi njegovi ljudje in verniki bili čimbolj oskrbljeni za to in drugo življenje. Organiziral je duhovne obnove, misijon, zbiral je mladino in jo skušal na pošten način zaposliti in zavarovati pred vplivi slabe družbe.

Potem pa nenadoma bolezen. Začutil je bolečine v nogah. Na praznik sv. Jožefa, zaščitnika srečne smrti, je v oporoki zapisal: „Imam občutek, da sem blizu konca svojega zemeljskega potovanja.“

Iskal je pomoči v različnih bolnišnicah, nazadnje v Ljubljani, a brez uspeha. Zvedel je, da zanj ni več rešitve. Vrnil se je v svoje Zabukovje med vernike, ki jih je imel rad in tam ob pomoči dveh sobratov preživljal dneve svoje daritve. Bolezen se je širila in ga naredila negibnega.

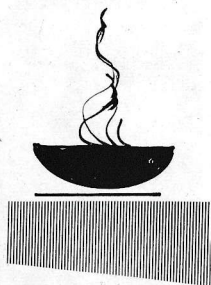
V torek, 27. avgusta, zjutraj je dejal: „Danes bom umrl“. Prihitelo je nekaj sobratov iz Ljubljane. Vsem je podal roko, jih še nekaj trenutkov gledal in za vedno zaspal.

Rajni je bil zgled delavnosti, dobrote do ljudi in skrajne skromnosti.

Št. Ž.

ALOJZ KOVACIČ

V nedeljo 18. avgusta, je na ljubljanski postaji, zadet od srčne kapi, končal svoje zemeljsko romanje salezijanski duhovnik **Alojz KOVAČIČ**. Pogreb je vodil škof dr. Stanislav Lenič, njegov lik je očrtal slezijanski inšpektor Štefan Žerdin, za njegovo delo v diaspori se mu je zahvalil beograjski dekan Herman Habič SDB in še sestre sv. Križa, pri katerih je bil zadnja leta duhovni vodja.

Življenska pot Alojzija Kovačiča se je začela v Dokležovju ob Muri leta 1902, v družini z desetimi otroki. Vzgoja v njej je bila zavestno krščanska. Sam je pripovedoval, da so otroci vsako nedeljo po kosilu opravili kar cel izpit iz nedeljskega bogoslužja: kdo je maševal, v kakšni barvi plašča, kakšen je bil evangelij in o čem je bila pridiga. Ob večerih so v družini skupno molili rožni venec in brali iz knjige, ki so jo dobili v bližnjem salezijanskem zavodu v Veržeju.

Jeseni leta 1912 so namreč v Veržej prišli salezijanci, in Lojzek je bil s svojimi brati reden obiskovalec nedeljskega oratorija. Tam se je srečal s salezijanskim duhovnikom—soimenjakom Alojzijem Kovačičem, pionirjem salezijanskega dela v Sloveniji. Ta mu je nekoč v šali dejal: „Ti si Lojzek in tudi jaz. Oba se piševa Kovačič. Ti boš mene zamenjal v salezijanski družbi, in glej, da najdeš spet kakšnega Kovačiča, da najino ime ne izumre.“

Alojzij Kovačič je postal salezijanec leta 1924 na Radni pri Sevnici. Duhovnik je postal v času don Boskove kanonizacije leta 1934.

Nato je bil vzgojitelj dvanajst let po salezijanskih zavodih v Zagrebu in Splitu, katehet na gimnaziji v Zagrebu, pa še ljudski misijonar na Hrvaškem.

Desetletje od leta 1950 do 1961 je preživel v znamenju hudih telesnih in duševnih preiskkušenj, vendar ni omagal.

Poslej je deloval v diaspori, najprej med katoliškimi verniki v Janjevu na Kosovem polju, od leta 1965 v Nišu in Knez selu pri sestrah sv. Križa.

Čeprav je bil že upokojen, ni poznal odmora. Ravnal se je po don Boskovem reku: „Počivali bomo v nebesih.“ Bil je jasne, odločne in vedre besede in kar se da vesten v svojih dolžnostih.

Smrt ga je vzela na poti od duhovnih vaj. Pred odhodom je v svojem značilnem jeziku poslal inšpektorju ta pozdrav: „Končali smo manevre in se vračamo v baze. Jaz sem na potu v zeleno Slovenijo. Kdaj bom prišel, Bog zna. Amen.“ Bil je namenjen na zunanjo proslavo 50-letnice redovniških zaobljub, ki je bila 25. avgusta. Praznoval jo je v večnosti.

Št. Ž.

svetemu letu naproti

Zadnji tedni starega leta potekajo. Treba je napraviti inventuro za preteklost, za prihodnost pa nov program.

Naš vrhovni predstojnik je to že storil za vso salezijansko družino, jaz pa bom to skušal napraviti za nas, ki smo v resnici mala čreda don Boskovih sinov in prijateljev v Sloveniji.

Za preteklo leto naj privre iz naših src hvaležni Tebe Boga hvalimo, saj nam je dal doživeti zlati jubilej slovenskega svetišča Marije Pomočnice na Rakovniku. Če je bilo praznovanje v znamenju hvaležnosti za milosti petdesetletnega Marijinega posredovanja v svetišču pod zelenim Golovcem, potem naj bo sedaj pesem hvaležnosti za praznik sam, ki je bil za mnoge dan odrešenja in osvoboditve. Prepričan sem, da bo Marija Pomočnica varovala svojo salezijansko družino tudi v prihodnje.

SVETO LETO

Pred nami je leto 1975 — **sveto leto**. Papež Pavel VI. nas v svojih govorih in pismih kar naprej vabi, da bi se zazrli v duhovno bogastvo, ki ga sveto leto nudi vsakemu izmed nas in vsem ljudem dobre volje.

Glavni namen praznovanja svetega leta je **notranja duhovna prenova človeka**.

Po besedah sv. očeta ni prenove človeka brez **spreobrnjenja** od greha in grešnega življenja ter približanja Bogu in bližnjemu. To z drugo besedo imenujemo **SPRAVO Z BOGOM, S SEBOJ IN Z BLIŽNJIM**.

Sprava z Bogom naj da Bogu zopet tisto mesto v našem življenju in delu, ki mu pripada kot našemu stvarniku.

Sprava s seboj naj vzpostavi ravnotežje med tavnimi in duhovnimi vrednotami in nadnaravno usmeri našo dejavnost.

Sprava z brati pa naj bo v večjem prizadevanju za **pravičnost, za odpravo neenakosti, razprtij in v graditvi pravega bratstva med ljudmi, ki so vedno bolj odtujeni**.

Če bomo začeli sveto leto z močno duhovno zavzetostjo, potem lahko s svetim očetom pričakujemo, da pride prenova in sprava ne samo kot notranje dejstvo, temveč kot pravo bratstvo med ljudmi, katerega sad je pravičnost, dobrot, medsebojno odpuščanje in darežljivost ne samo materialnih dobrin, temveč tudi samega sebe.

STOLETNICA

salezijanskih misijonov

Za člane salezijanske družine leto 1975 ni le sveto leto, temveč tudi MISIJONSKO LETO.

Letos 11. novembra je poteklo 100 let, odkar so prvi salezijanski misijonarji odšli v Južno Ameriko. Od tega dne, ko se je utelesil don Boskov misijonski ideal, ki je kakor plamen gorel v njegovi duši, so se vrstile nove in nove misijonske odprave salezijancev in Hčera Marije Pomočnice, najprej v razne dežele Amerike, pozneje pa tudi v Azijo, Afriko in Avstralijo.

Danes je v Afriki, Ameriki in Aziji skupno 7500 salezijancev in približno 700 hčera Marije Pomočnice. Tolažljivo in ohrabrujoče je to, da se vsepovsod lepo razvijajo tudi domači redovniški in duhovniški poklici, ki sodelujejo z misijonarji iz Evrope in jih bodo sčasoma nadomestili.

Ne smemo pozabiti, da so v tem številu salezijanskih misijonarjev in misijonark všteti tudi naši misijonarji (29) in misijonarke, ki delujejo v Aziji (7), Afriki (1) in Ameriki (21). Tem se je prav v teh dneh pridružil najmlajši, sobrat pomočnik, Janez Hribar iz Šmarce pri Kamniku, ki je odpotoval na Filipine.

In spomnimo se še na naše sobrate, ki delujejo v domačih misijonih — diaspori, posebno na Kosovu, Črni gori in Srbiji, skupno 12 sobratov. Tudi našim sestram se odpira v domačih misijonih pristno misijonsko delo! — Prvi kakor drugi opravljajo delo evangelizacije za ceno težkih žrtev in tako gradijo božje kraljestvo.

Naš misijonski jubilej se lepo povezuje s svetoletnim. Saj kristjan, ki se spreobrne in spravi z bližnjim v duhu svetega leta, postane pričevalec svoje vere in oznanjevalec evangelija. Tudi sveti oče pričakuje, da se verniki zavejo te misijonske naloge, ki izvira iz misijonske narave katoliške Cerkve.

Poleg dveh ključnih dogodkov bodo v letu 1975 za salezijansko družino značilni še nekateri drugi.

V avgustu se bodo zbrali na **svetovni kongres** v Rimu salezijanski sobratje pomočniki. Po dolgi pripravi bodo s svojim delom osvetlili lik salezijanca laika, kakor ga je hotel imeti ob svojih duhovnikih don Bosko, ustanovitelj salezijanske družbe.

V začetku prihodnjega leta bodo po vsem svetu **inspektorialni občni zbori**, tem pa bodo sledila srečanja inspektorjev z vrhovnim predstojnikom in drugimi člani vrhovnega sveta. — Naš občni zbor bo zadnje dni starega leta, srečanje evropskih inspektorjev v Rimu pa bo že meseca aprila. — Na teh občnih zborih in srečanjih bomo pregledali, koliko smo uresničili od sklepov prenovitvenega vrhovnega občnega zbora iz leta 1971.

Tudi naše **salezijanske sestre** bodo v aprilu začele svoj **16. vrhovni občni zbor**, na katerem bodo pregledale in odobrile nova pravila in se pogovorile o oblikovanju in vzgoji svojih sester.

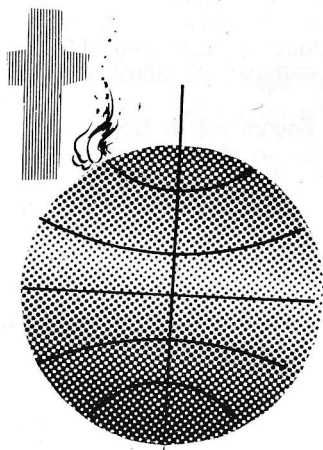
Pred salezijanci in sestrami so zahtevne naloge. Da bi mogli oboji vse to uresničiti, vas skupaj z vrhovnim predstojnikom prosim za molitveno pomoč.

Vezilo, ki nam ga je vrhovni predstojnik dal za sveto leto 1975, t.j. globoka spreobrnitev k Bogu, iskrena sprava z brati in prizadevno evangeliziranje ogrožene mladine naj postane za vsakega izmed nas, ki se prištevamo med člane salezijanske družine, tolažljiva resničnost.

Prepričan sem, da bo v tako prenovljena srca rad prišel novorojeni Odrešenik in nas osrečil s svojo milostjo.

Vsem članom salezijanske družine želim res vesele božične praznike in srečno novo in sveto leto 1975.

Štefan Žerdin,
inspektor

GRADITI DUŠE IN ZIDOVE

Otroci na teh slikah so udeleženci „katehetskega tečaja“ v Nišu. Naš misijonar Tone Horvat jih je poiskal v svoji župniji, ki je velika kakor ljubljanska nadškofija. Zbral jih je skupaj v Nišu in jih štirinajst dni pripravljaj na prejem prvega obhajila. Ker niso imeli kakšne lepše oblečke, so se fantki za prvo obhajilo oblekli v ministrante, deklicam pa so dali bele oblečke, ki jih ima župnišče za prireditve. Tako se vsi lepo počutijo okrog oltarja. Obljubljajo, da bodo Jezusu ostali zvesti in ga vedno radi imeli. Treba je graditi duhovno podobo v teh otrocih . . .

1

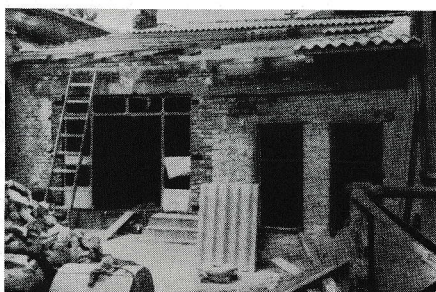
Treba je graditi tudi prostor za župnijsko delo. Kar je bilo starega in že dotrajanega je bilo treba podreti, in sedaj vstajajo novi zidovi in streha nad njimi. Za človeške duše, ki niso breztelesne, so tudi pokriti zidovi in opremljeni prostori potrebni.

NIŠ

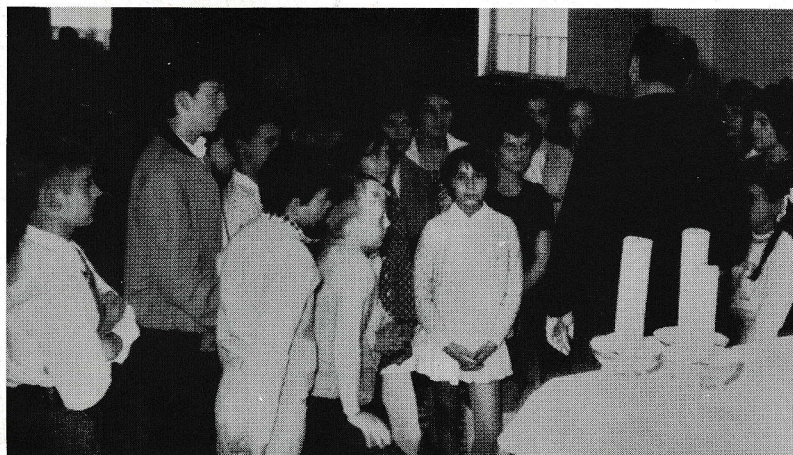
2

4

3

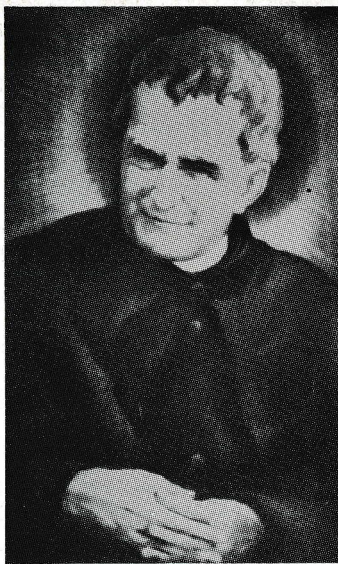

1 Otroci naše diaspore na tečaju za prvo obhajilo

2 Prvoobhajanci

3 Prvo srečanje z niško veroučno skupino

4 Iz starega raste novo

**Črtice
iz
don
Boskovega
življenja**

ali ga poznate?

20. KAKO JE DON BOSKO BREZ PALICE ZNAL KAZNOVATI SVOJE GOJENCE

Bilo je na začetku novega šolskega leta. Dečki so si še vedno pripovedovali svoje počitniške dogodivščine. Tisti pa, ki so ostali v Oratoriju, so na dolgo in široko razlagali svojim tovarišem, kaj vse so doživeli z don Boskom na jesenskih izletih. Medtem so se fantje prerivali od vratarije do spalnice, od spalnice k don Bosku, da bi ga pozdravili, in minil je dan, prišel je večer, večerja in večerne molitve pod stebriščem.

Vsi so bili že zbrani za večerne molitve. Fantje so molili raztreseno. Nekaterim so rojile po glavi dogodivščine, ki so jih slišali od tovarišev, drugi so mislili na dom in na domače, tretji so bili utrujeni od celodnevnega dirindaja. Le malo fantov je molilo,

kakor je treba. Celó med kratkim molkom za izpraševanje vesti so se nekateri hihitali. Vse je kazalo, da so bile misli in srca fantov daleč od molitve, ki so jo žrebali. Posebno o božji navzočnosti se jim ni niti sanjalo. Končno je tisti, ki je vodil molitve, prišel do zadnjega stavka. Vsi so se več ali manj pobožno pokrižali in pričakovali don Boskove besede za lahko noč. Don Bosko je stopil na nizko prižnico, da bi kakor običajno svojim fantom kaj lepega povedal.

Čeprav je bil don Bosko že pred fanti, ki so ga ponavadi zelo zavzeto poslušali, tokrat ni bilo tako. Don Bosko je potrpežljivo čakal, se ljubeznivo smehljal in še vedno čakal.

Končno je don Bosko še zmeraj sredi sušljanja in hihitanja odprl usta in s svojim zvonkim glasom jasno dejal: „Veste, fantje, nisem zadovoljen z vami!“

Po teh nepričakovanih besedah je nenadoma nastala grobna tišina. Don Bosko je dal znamenje, naj vsi odidejo. Dečki, ki so stali najbližje, so stopili k njemu, da bi mu kot ponavadi poljubili roko. Toda don Bosko je vtaknil obe roki v rokave in ni dovolil, da bi se mu kdo približal.

Tisti večer se je zdelo, da je Oratorij pobrala smrt; vsepovsod grobna tišina. Nekateri so na tihem ihteli, nekateri so celo glasno jokali. Posebno tisti, ki so se zavedali, da so s svojim neprimernim obnašanjem povzročili nered tudi pri drugih tovariših, so se čutili zelo prizadete. Hudo jim je bilo, kesali so se razposajenosti, sklenili so se popoljšati . . .

Nikdar si ni noben vzgojitelj izmislil hujše kazni, kot je bila ta, ki jo je uporabil don Bosko. Od tedaj ni bilo treba dvakrat zvoniti, da so se fantje umirili. Vsek je natančno vedel, kaj je njegova dolžnost. Don Bosku ni bilo treba več segati po tem sredstvu. Fantje so čutili, da jih ima don Bosko rad, zato so ga iz ljubezni ubogali. Don Bosko ni potreboval pri vzgoji fantov ne trde besede, še manj pa palice . . .

Fr. De la Hoz-V. Dermota

**SREČNO
NOVO
LETO
1975**

